

Jaarverslag Stichting Brabantse Bronnen 2014

Algemeen

De Stichting Brabantse Bronnen is notarieel opgericht op 22 januari 2009 en gevestigd te Boxtel. De stichting heeft als doel het bevorderen van de kennis van de cultuurgeschiedenis van Brabant en het versterken van de culturele identiteit van (Noord-)Brabant en zijn regio's. Stichting Brabantse Bronnen tracht haar doel onder meer te bereiken door de digitale ontsluiting van Brabants bronnemateriaal in samenwerking met relevante partners, en door het uitvoeren - en laten uitvoeren- van educatieve projecten en voorlichting. Het bestuur bestond in 2013 uit prof. dr. A.J.A. Bijsterveld (voorzitter), de heer G. van den Oetelaar (penningmeester), dr. J.G.M. Sanders (lid), mr. R. Severijns (lid) en drs. A. de Beer (secretaris). Het bestuur vergaderde in het verslagjaar vijf keer. Het inhoudelijk toezicht op de digitale bronnenuitgave is toevertrouwd aan de begeleidingscommissie, bestaande uit prof. dr. A.J.A. Bijsterveld (voorzitter), dr. E.C. Dijkhof (Huygens ING), mw. dr. G.F. van der Ree-Scholten en dr. J.G.M. Sanders.

Subsidies

In het verslagjaar 2014 werden subsidies en ondersteuning ontvangen van de Provincie Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch, Streekraad Het Groene Woud te Liempde, het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis te Den Haag, Brabants Historisch Informatie Centrum te 's-Hertogenbosch, de Stichting Erfgoed Brabant, Prins Bernhard Cultuurfonds. Alle subsidies en externe opdrachten (SPPiLL, BMF, toponiemenbanken) zijn toegevoegd aan het door de provincie en anderen gehonoreerde project "Landschapscanon van Het Groene Woud" en wordt het CanonPlus-project genoemd.

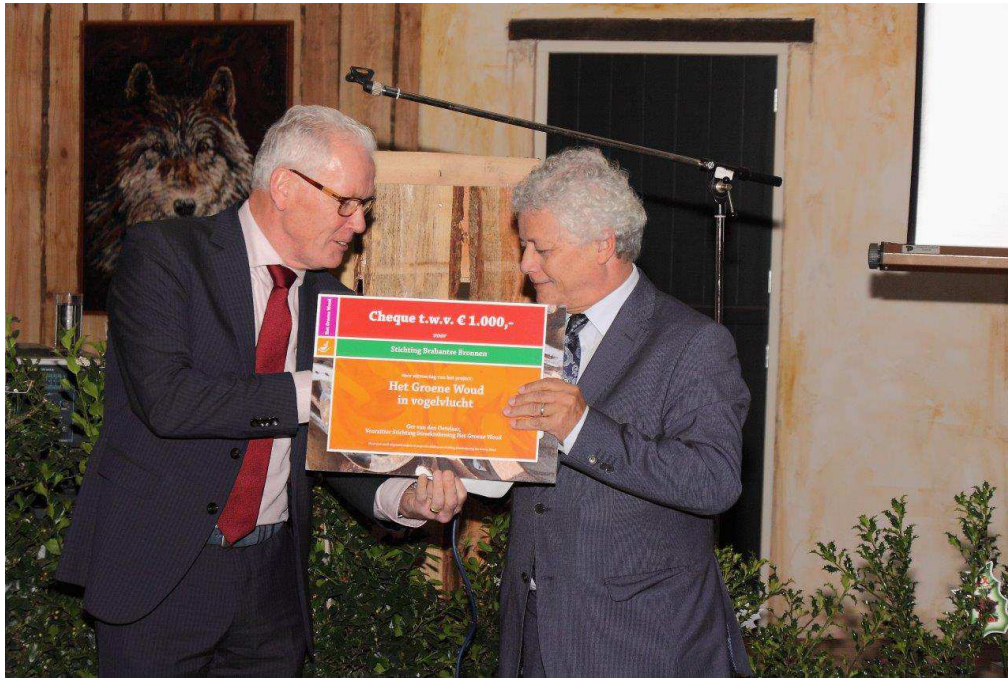
Personeel

In 2014 was mw. dr. G.A.M. Van Synghel werkzaam voor de Stichting Brabantse Bronnen op basis van detachering door het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (KNAW). Mw. Van Synghel voert zelfstandig onderzoek uit met het oog op het uitgeven van een corpus van circa 750 middeleeuwse oorkonden, die zich bevinden in 21 binnenlandse en 30 buitenlandse archieven. Doel is een volledige transcriptie, diplomatische analyse en beschrijving, en publicatie van de teksten op de website www.donb.nl. Daarnaast is zij projectmanager van de Stichting en geeft zij zowel inhoudelijk als procesmatig leiding m.b.t. de oorkonden. Zij zorgt voor additionele financiering, formuleert projecten voor verschillende doelgroepen en geeft leiding aan projectteams die de educatieve programma's uitwerken. Ineke de Jongh voert voor SBB het totale grenswallenproject binnen Het Groene Woud uit. Het grenswallenproject wordt in opdracht uitgevoerd voor SPPiLL, Brabantse Milieufederatie in combinatie met de grenswallen uit het SBB-CanonPlusproject. Bureau RAAP voert in opdracht het archeologisch onderzoek uit.

Projectleider voor het CanonPlusproject is Désire van Laarhoven van Van 't Laarhof.

Een opdracht met betrekking tot één onderdeel uit het SBB-CanonPlusproject, namelijk het realiseren van drie authentieke waterputten, is via een opdracht uitbesteed aan Stichting de Brabantse Boerderij.

Dr. Jan van der Straaten schrijft in opdracht de boekversie van de landschapscanon van Het Groene Woud.

Op 21 november 2014 ontving R. Severijns van Stichting Brabantse Bronnen een cheque uit handen van de burgemeester van Sint Oedenrode, Peter Maas.

Werkzaamheden

Mw. Van Synghel heeft in 2014 de volgende werkzaamheden verricht voor SBB:

- Namens de SBB heeft zij een onderzoeksvoorstel met projectplan ingediend bij het Huygens ING voor het project 'Uitgave van het Oorkondenboek van Noord-Brabant en de Landschapscanon van Het Groene Woud', uit te voeren in de periode 1 januari 2014 tot 1 juli 2015. Het Instituut heeft dit project gehonoreerd.'
- Van 1 januari tot en met eind november 2014 heeft zij gewerkt aan de landschapscanon.
- In december 2014 is zij begonnen aan het oorkondenonderzoek binnen het canonproject. Er zijn 29 dossiers in bewerking, waarvoor archiefonderzoek nodig is in Tilburg, Berne, Utrecht, Den Haag, Eindhoven, Nijmegen en Brussel. De drie oorkonden uit Tilburg zijn inmiddels bewerkt en klaar voor publicatie.
- Zij heeft een voorstel gemaakt voor de lay-out en structuur van de website 'landschapscanon van Het Groene Woud'. Na overleg met D. van Laarhoven en P. Schoenmakers zijn de eerste drie testvensters aangeleverd voor de invoer op de conceptwebsite. Ontwikkeling gebeurt bij Imagro.
- De conceptteksten van de canon, met alle bijbehorende casussen en afbeeldingen, zijn klaar.
- Er is onderzoek gedaan naar de nieuwe oorkondetekst van de Bodem van Elde (1314)
- Zij heeft een subsidieaanvraag ingediend bij het Streekfonds Het Groene Woud, 'Het Groene Woud in vogelvlucht', die gehonoreerd is met een cheque van 1000 euro. Op 21 november nam R. Severijns de cheque in ontvangst tijdens de Erfgoeddag van Het Groene Woud.
- Er zijn gesprekken gevoerd over deelname SBB aan Europese subsidieaanvraag
- Op verzoek van het LGOG heeft Geertrui van Synghel een notitie gemaakt over de subsidiestructuur en –mogelijkheden van het DONB ten behoeve van de uitgave van de Oorkonden van Limburg

- onderzoeksvoorstel ingediend t.b.v. een CHAT-aanvraag bij het HuygensING, waarin de digitaal beschikbare oorkondeteksten van o.m. Noord-Brabant en Limburg geografisch gekoppeld worden aan de Historische Basiskaarten (= HISGIS), met een open source Gis-laag in de Brabant Cloud.

Overige werkzaamheden in 2014 van dr. Van Synghele

- voorbereiding van de internationale conferentie 'Medieval Documents as Artefact (1110-1600)' te Maastricht, door de Belgisch-Nederlandse Werkgroep Schrift en Schriftdragers in de Nederlanden in de Middeleeuwen.
- verlening van editieadviezen en correctie van het oudste cijsregister van Maastricht, op verzoek van prof. dr. P. Nève
- verlening van editieadviezen en correctie middeleeuwse transcripties t.b.v. de dissertatie drs. V. Roelvink
- editieadviezen en correctie van alle middeleeuwse teksten van 'BoschDoc', een database met alle originele bronnenmateriaal rondom de schilder Jheronimus Bosch, te publiceren in eLaborate (BoschDoc wordt gerealiseerd door een samenwerkingverband tussen de stichting JB500, Huygens ING, de Radboud Universiteit Nijmegen en het Stadsarchief 's-Hertogenbosch)
- lid Commissie Bronpublicaties van het LGOG
- lid van de Belgisch-Nederlandse Werkgroep Schrift en Schriftdragers in de Nederlanden in de Middeleeuwen
- lezing dr. Geertrui Van Synghele, 'Reconstructie van de stedelijke secretarie van 's-Hertogenbosch tot ca. 1450: een methodische beschouwing', op het congres 'De schepenenbanken in de Kempen (13de-18de eeuw)', Baarle-Hertog 25 oktober 2014.

27 toponiemenbanken in Het groene Woud.

In het kader van het Canonproject heeft de Stichting Brabantse Bronnen de opdracht gekregen om zevenentwintig toponiemenbanken te laten plaatsen, verspreid over Het Groene Woud. Deze banken worden voorzien van een middeleeuws toponiem en een informatiebordje met uitleg over het toponiem.

De SBB heeft eerst contact gezocht met alle heemkundekringen van Het Groene Woud met de vraag of zij aan het project mee wilden werken. De meeste heemkundekringen reageerden positief. De taak van de heemkundekringen bestond uit het aanleveren van oude toponiemen, beschrijvingen en locaties. SBB zorgde vervolgens voor toestemming van de gemeenten om de banken te mogen plaatsen. De banken zijn gemaakt door Martien Roostenburg van Meubelmakerij Den Berg uit Liempde, de informatiebordjes door Trees van Nunen van Van Nunen Design. Het onderhoud wordt voor 4 jaar gewaarborgd door SBB. Publiciteit en persberichten werden verzorgd door Van 't Laarhof uit Liempde. Er was veel aandacht in de pers voor de toponiemenbanken.

In 2014 zijn de volgende banken geplaatst:

- Schijndel. Op 18 juni was er een bijeenkomst bij Landgoed De Dennenboom in Schijndel om twee veldkapellen en de gelijknamige toponiemenbanken, *'t Creyspot* en *Meijlidoorn*, te onthullen. Deze bijeenkomst vormde tevens het begin van het project Canon+ Het Groene Woud.
- Udenhout en Biezenmortel. Op woensdagmiddag 27 augustus zijn de vijf toponiemenbanken van Udenhout en Biezenmortel onthuld: *Den Eynsscher*, *Molenakker*, *Kreitehei*, *Aschotse Steeg* en *Giersbergse Steeg*.
- In september 2014 zijn er in de gemeente Son en Breugel vier toponiemenbanken geplaatst. Het betreft de toponiemen *Dommekaet*, *De Leet*, *Kanisgraaf* en *Stokland*.
- op 24 september zijn in Best drie banken geplaatst met de volgende toponiemen: *Ten Rodeken*, *Malckersteegh* en *Vleutse molens*.

- In Gemonde zijn op 24 november twee toponiemenbanken geplaatst, *Berselair* en *Vosholen*.
- In samenwerking met de Heemkundevereniging "Op die Dunghen" zijn er twee toponiemenbanken gerealiseerd, *Grinsven* en *Westelaken*.
- Op vrijdag 5 december vond de officiële onthulling plaats van de zeven toponiemenbanken in de gemeente Sint-Oedenrode. Zes banken zijn geschonken door Streekfonds Het Groene Woud, de zevende (*den Arme van Meegen*) is door de gemeente Sint-Oedenrode zelf betaald. De namen van de toponiemen zijn: *De Haag*, *De Hooge Noel*, *Sint-Odaberg*, *Die Berch*, *Het Kruis*, *de Neep Hool* en *den Arme van Meegen*.
- Op maandag 8 december is een bankje met het toponiem *Muystermolen* geplaatst in Oostelbeers (gemeente Oirschot).
- Op een prachtige plek in de Kampina (Oisterwijk) staat een bank met het toponiem *Balsvoort*. Deze is geplaatst op 11 december 2014.

Onthulling bank Kreitehei op 27-8-2014 door Mario Jacobs en Frans Goossens

Canon+ project

Op 18 juni 2014 is ook het Canon+ project van start gegaan. SBB heeft Van 't Laarhof de opdracht gegeven tot het uitvoeren en coördineren van het project.

Dit project omvat de volgende deelprojecten:

- Landschapscanon van Het Groene Woud, een website en een boekuitgave
- Toponiemenbanken Het Groene Woud
- Veldkapellen. Op 18 juni is er een bijeenkomst geweest bij Landgoed De Dennenboom in Schijndel om twee veldkapellen en de gelijknamige toponiemenbanken, *'t Creyspot* en *Meijlidoorn*, te onthullen
- Waterputten, uitgevoerd in opdracht door Stichting de Brabantse Boerderij
- Grenswallenproject. Dit project is van start gegaan per 1 juni 2014. Het behelst het onderzoek, behoud en herstel van verschillende grenswallen in Het Groene Woud. Deelprojecten van SPPiLL, SBB en de BMF zijn onderdeel van dit project. Het grenswallenproject wordt voor SBB uitgevoerd door Ineke de Jongh. Het gaat over datering van grenswallen in de Geelders en Velder (Het Groene Woud) en versterking (via beleving) van minstens een vijftal grenswallen in de kern van Het

Groene Woud. Het archeologisch onderzoek van de grenswallen wordt via een opdracht uitgevoerd door RAAP.

- Diverse deelprojecten waaronder lezingen, perspublicaties, wandel- en fietskaart.

Samenwerking

In 2013 is samengewerkt met de Leerstoel Cultuur in Brabant van Tilburg University, het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis te Den Haag, Brabants Historisch Informatie Centrum te 's-Hertogenbosch, Stichting Erfgoed Brabant te 's-Hertogenbosch, Streekraad Het Groene Woud, Stichting Streekrekening Het Groene Woud, Stichting de Brabantse Boerderij, Prins Bernhard Cultuurfonds, SPILL, Van 't Laarhof, Meubelmakerij Den Berg, Natuurmonumenten, heemkundekringen "De Heerlijkheid Oirschot", *Den Beerschen Aard*, "de Oude Vrijheid" te Sint-Oedenrode, het Roois Cultureel Erfgoed, Heemkundevereniging "Op die Dunghen", heemkundekring *Den Hogert* uit Gemonde, heemkundekring *Dye van Best*, Heemkundekring Son en Breugel, Heemcentrum 't Schoor, de gemeenten Schijndel, Son en Breugel, Best, Oirschot, Sint-Michielsgestel, Tilburg, Haaren en Sint-Oedenrode. Natuurwerkgroep Liempde, Landgoed Velder, Staatsbosbeheer, Marggraff-Stichting, Brabants Landschap.

Provincie Noord-Brabant

